

Vzorová sklepní ulička Hausgraben a Kellerberg Kreuzberg/Kronberg (Zdroj: práce o sklepní uličce, autor Hannes Bauch)

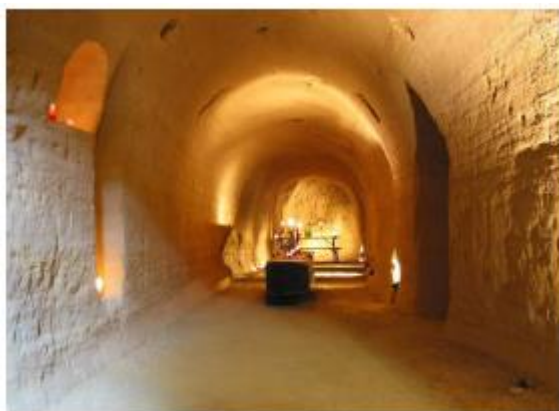
Sklepní ulička „Hausgraben“ v Kronbergu byla vybudována okolo Kreuzbergu, hory u Kronbergu. Osídlení hory dokládají nálezy z neolitu a doby bronzové a halštatské. Pravděpodobně ve 12. st. byl na Kreuzbergu vybudován hrad, jehož pozůstatky byly strženy v 19. st. Kameny ze zdiva byly použity jako výhodný stavební materiál.

Okolo hory se od 19. st. rozvíjela sklepní ulička, která se vine okolo kopce. Dva z nejstarších sklepů byly vybudovány z kamenů z pozůstatků hradního zdiva.

I když můžeme předpokládat, že se réva vinná pěstovala v Kronbergu již před staletími, dosáhla určitého významu teprve ve 20. století, který ale v posledních desetiletích opět poklesl. Podle toho se už sklepy nepoužívají.

Pod Kreuzbergem byl už před vybudováním sklepů loch, jehož chodby byly navzájem propojené tak, že vznikl systém z mnoha chodeb a různých úrovní. Vlastní účel objektu lochu není ještě vědecky jednoznačně objasněný. Existují teze o kultovním a únikovém místě. Ale předpokládá se, že tyto lochy v pozdějších dobách sloužily také jako úniková místa. Údajně existuje i spojovací chodba mezi hradem a níže položeným poplužním dvorem. U sklepních objektů byly sklepy začleněné do tohoto stávajícího systému.

Tento sklepní labyrint odhaluje mnoho stop z minulosti. Lze zde dobře rozeznat mořskou sedimentaci, protože zde před mnoha miliony lety bylo moře. Díky hloubce mnoha těchto chodeb a průchodům, které byly vykopány do spraše, je zde velmi suché a stabilní podzemní klima.

Sklepní ulička aktuálně zahrnuje celkem přibližně 35 sklepů. Před některými z nich jsou lisovny. Zvláštností je například lisovna „Holzerpresshaus“, která byla vybudována z pískovce s lasturnatým lomem. Zajímavý je také sklep „Burgkeller“, jehož lisovna byla vybudována z pozůstatků hradní zříceniny. Sklep má asi po 30 metrech zvláštní místnost. Na základě tvaru a výsledků vykopávek se předpokládalo, že by se mělo jednat o kultovní místnost nebo malou podzemní kapli. Existuje domněnka, že se jedná o kultovní místnost komendy templářských rytířů.

Místnost byla okolo roku 1970 vyzděná cihlami a jako kaple s oltářem začleněna do muzea „Himmelkeller“.

Součástí muzea je také sklep „Flandorfer Keller“, na jehož sprašových stěnách lze najít pozoruhodné ryté kresby, jejichž stáří se odhaduje až na 100 let.

K tomuto sklepu rovněž patří mimořádná místnost, jejíž strop má tvar pyramidy. Funkce a účel jsou naprosto neznámé.

Také sklepní ulička v Kronbergu jednou ročně ožívá slavností sklepních uliček. Mimořádnou kulturní složku ale sklepní uličce propůjčuje sousedství již zmíněného sklepa Himmelkeller. Jedná se o celkové umělecké dílo umělce Hermanna Baucha z Kronbergeru. Název Himmelkeller se odvozuje od staré lisovny, která stávala v areálu dnešního muzea a jehož vlastník měl příjmení Himmel. Hermann Bauch zdědil pozemek, který kdysi koupil otec, a vytvořil si areál pro svou uměleckou dílnu, výstavy a sbírky. Protože v 60. a 70. letech 20. století hrozilo, že zanikne pomyslná hodnota vinných sklepů a sklepních uliček, pokusil se podle hesla „zachránit, zachovat, vytvořit“, sbírat, popř. kupovat sklepy, nářadí a další objekty a umělecky je začleňovat do celkového uměleckého díla Himmelkeller. Téma sklepních uliček uplatňoval také jako malíř a grafik.

V muzeu Hermanna Baucha Himmelkeller se v současnosti koná hodně kulturních akcí, je možná komentovaná prohlídka muzea s průvodcem, včetně části sklepního labyrintu. V dodatečně postavené lisovně lze vidět kromě jiného také starý kládový lis z roku 1735.

Literatura k lochům:

Bednarik, Edith: Erdstallforschung in Niederösterreich. V: Der Erdstall 29, Roding 2003, str. 33 a násl.

Bednarik, Edith: Merkmale niederösterreichischer Erdställe. V: Der Erdstall 31, Roding 2005, str. 79 a násl.

Neugebauer, Johannes-Wolfgang: Ein Erdstall in Stützenhofen, Gem. Drasenhofen, Niederösterreich. V: Fundberichte Österreich 21, 1983, str. 97–106.

Weichenberger, Josef: Erdställe - geheimnisvolle unterirdische Gänge. V: Jutta Leskovar, Worauf wir stehen. Archäologie in Oberösterreich. Weitra 2003, str. 207-212.

